

Discussiestuk:

Tegellijm in woningen van 1989 en jonger is niet-asbestverdacht

Samenvatting

SGS Search Ingenieursbureau staat voor veilig werken met gevaarlijke stoffen. Wij doen onderzoek en geven advies op basis van feitelijke informatie en binnen de kaders van wet- en regelgeving.

Omdat het totaal verbod op het gebruik van asbest van 1993 is worden woningen met een bouwjaar tot 1994 op aanwezigheid van asbest onderzocht. Ook op de mogelijke aanwezigheid van asbesthoudende tegellijm. De afgelopen jaren hebben we veel van dit soort onderzoeken mogen uitvoeren.

Het totaalverbod op gebruik van asbest is van 1993, maar ook daarvoor was er al wetgeving die het gebruik van asbest aan banden legde van kracht. Op basis van die wetgeving valt te verwachten dat het gebruik van asbesthoudende tegellijm al voor 1993 is gestopt.

We hebben de data van de door ons uitgevoerde tegellijmonderzoeken verzameld en geanalyseerd. Op basis van deze set aan gegevens trekken we de conclusie dat tegellijmen gebruikt in woningen gebouwd vanaf 1989 niet asbestverdacht zijn en daarom als zodanig buiten beschouwing gelaten kunnen worden tijdens een asbestinventarisatie.

In dit discussiestuk delen wij onze bevinden en nodigen wij een iedereen uit om hierop (op basis van feiten) te reageren. Onze doelstelling hiermee is tweeledig:

1. Een route vinden om over tot een breed gedragen oordeel te komen wanneer een toepassing wel/niet asbestverdacht is.
2. Dat asbestinventarisatierapporten van woningen gebouwd na 1989 waarin geen tegellijmonsters zijn genomen in brede zin geaccepteerd worden.

Inleiding

Sinds 2019/2020 is onderzoek naar asbesthoudende tegellijm een onderdeel van de uitgevoerde asbestonderzoeken. Hierbij werd ook duidelijk dat asbesthoudende tegellijm vaker was toegepast dan aanvankelijk gedacht.

SGS Search was een van de initiatiefnemers om monsters en uitslagen van monsteranalyses met elkaar te vergelijken in een poging om op basis van visuele eigenschappen een onderscheid te kunnen maken tussen asbesthoudende en niet asbesthoudende tegellijm. De conclusie was dat asbesthoudende tegellijm heeft veel verschijningsvormen waardoor dit niet met voldoende zekerheid mogelijk is op basis van de uiterlijke kenmerken van tegellijm.

Voor woningeigenaren en woningcorporaties in het bijzonder heeft de mogelijke aanwezigheid van asbesthoudende tegellijm behoorlijk wat consequenties. Bij renovaties van keuken, badkamer of toilet in woningen gebouwd tot 1994 is een controle op aanwezigheid van asbesthoudende tegellijm verplicht. Dit heeft consequenties voor doorlooptijden en brengt extra kosten met zich mee voor (asbestmonsters en herstelkosten). Ook bij onderhoudswerkzaamheden zoals het vervangen van een glijstang of het ophangen van een wastafel is onderzoek verplicht.

Veilig werken is het uitgangspunt, waarbij we van mening zijn dat je alleen extra (onderzoeks)kosten moet maken als er ook een daadwerkelijk risico is. Daarom hebben we bekeken of er een moment in de tijd is die we als grens kunnen aanhouden om vast te stellen dat tegellijm al dan niet asbestverdacht is.

Onderzoeksbevindingen

In 1993 is het totaalverbod op gebruik van asbest ingegaan, maar al vanaf de jaren 70 werd het gebruik van asbest beperkt en was het voor sommige producten niet meer toegestaan. Hieronder een beknopt overzicht van de maatregelen:

- Vanaf 1978 is gebruik van spuitasbest verboden.
- Productie van zeil met asbesthoudende onderlagen, asbestpapier, asbestkarton en asbesthoudende isolatie en afdichtingsmaterialen is in 1982 gestopt.
- In 1983 werd verkoop van producten met niet-hechtgebonden asbest verboden.
- Fabrikanten zijn in 1985 gestopt met asbest toevoegen aan tegellijm. Omdat niet-hechtgebonden asbest al verboden was, is het onwaarschijnlijk dat dit na 1985 nog zelf werd toegevoegd aan tegellijmen.
- In 1993 werd het totaal verbod op verkoop en toepassing van asbest van kracht.

Met het bovenstaande in het achterhoofd valt te verwachten dat na 1985 de nog aanwezige voorraden tegellijm zijn verwerkt en dat daarna het gebruik is gestopt.

We hebben ruim 3000 monsters genomen in woningen gebouwd na 1989. Géén van deze monsters bevatte asbest. De monsters zijn genomen op locaties door heel Nederland. Locaties o.a. in Den Haag, Amersfoort, Nijmegen, Amsterdam, Eindhoven, Waalwijk, Spijkenisse, Leiden, Groningen, Arnhem).

In de tabel hieronder wordt per bouwjaar aangegeven hoeveel monsters door ons onderzocht zijn en hoeveel nieuwbouwwoningen dat bouwjaar zijn opgeleverd.

Jaartal	Aantal onderzochte woningen	Aantal onderzochte monsters	Aantal asbesthoudende monsters	Aantal nieuwbouwwoningen*
1993	165	379	0	83.700
1992	234	459	0	86.200
1991	275	643	0	82.900
1990	291	707	0	97.400
1989	333	862	0	111.100

*bron CBS Statline

Conclusie

Op basis van deze steekproef concluderen wij dat met voldoende zekerheid gesteld kan worden dat tegellijm in woningen gebouwd na 1989 niet asbestverdacht is.

In artikel 20 lid 1 van de het certificatieschema voor de Procescertificaten Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering staat: "Het asbestinventarisatiebedrijf draagt er zorg voor dat van elk aanwezig type **asbestverdacht materiaal** een representatief materiaalmonster wordt genomen..."

Met bovenstaande onderzoeksresultaten in de hand denken wij dat het verantwoord is om tegellijm in woningen gebouwd vanaf 1989 als niet asbestverdacht te beschouwen. Deze hoeft dan ook niet bemonsterd te worden en/of als asbestverdachte bron te worden benoemd in het asbestinventarisatie rapport.

Vervolg

Onze doelstellingen zijn:

1. Een route vinden om over tot een breed gedragen oordeel te komen wanneer een toepassing wel/niet asbestverdacht is.
2. Dat asbestinventarisatierapporten van woningen gebouwd na 1989 waarin geen tegellijmmonsters zijn genomen in brede zin geaccepteerd worden.

We ondernemen daarvoor de volgende stappen:

- We verspreiden het discussiestuk zo breed mogelijk. We brengen ook in bij o.a. brancheverenigingen, brancheorganisaties en bevoegd gezag.
- We nodigen iedereen uit om op inhoud op dit stuk te reageren. We ontvangen dan graag een onderbouwde reactie (positief of negatief) op nl.search.tegellijm@sgs.com . Ook ontvangen we graag ideeën over hoe dit verder te brengen.
- We bundelen de reacties. Afhankelijk van de uitkomst organiseren we een bijeenkomst(en) om standpunten uit te wisselen. Doel is om in gesprek te raken en een route te bepalen om tot een gedragen beslissing te komen. In deze case en mogelijk voor de cases daarna.

Achtergrond informatie over SGS Search Ingenieursbureau

SGS Search Ingenieursbureau is al sinds 1993 gespecialiseerd in asbestonderzoek. Wij werken alleen met eigen inspecteurs (DIA's), werken landelijk en mogen een groot aantal woningcorporaties tot onze klanten rekenen. Onze monsters worden geanalyseerd door het geaccrediteerde SGS Search Laboratorium.